

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (asigurarea accesului la justiție prin scutirea de la taxa de stat)

I. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări

Prin Legea nr. 231 din 25 noiembrie 2011 a fost aprobată Strategiei de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011–2016 (SRSJ). Una din direcțiile strategice stabilite în această Strategie constă în asigurarea accesibilității și independenței sistemului judecătoresc. În acest sens, în Planul de acțiuni pentru implementarea SRSJ (aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 6 din 16 februarie 2012) a fost stabilit obiectivul 1.1.2 - „Asigurarea accesului la justiție sub aspectul costurilor” și acțiunea de elaborare a proiectului de modificare a Legii taxei de stat nr. 1216-XII din 3 decembrie 1992, a Codului de procedură civilă nr. 225-XV din 30 mai 2003 și a altor acte legislative.

În acest context, Ministerul Justiției a elaborat și promovează proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care are ca scop realizarea obiectivului 1.1.2 din Planul de acțiuni pentru implementarea SRSJ, prin facilitarea accesului la justiție în cazul unor litigii specifice, prevenirea și soluționarea cărora este inerentă Programului de activitate al Guvernului pentru anii 2016-2018.

II. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

În proiectul de lege se propune abrogarea lit. h) și i) din pct. 1) al art. 3 din Legea taxei de stat nr. 1216-XII în temeiul considerentelor următoare:

1) litera h) din pct. 1) al art. 3 din Legea taxei de stat prevede încasarea taxei de stat pentru cererile de chemare în judecată privitor la litigiile economice apărute la încheierea, modificarea sau rezilierea contractelor economice. Actualmente, legislația civilă nu diferențiază categoria de litigii economice și nici categoria de contracte economice. Respectiv, această prevedere lasă loc unor interpretări discreționare la determinarea taxei aplicabile: 200 lei - conform acestei prevederi sau 3% din valoarea acțiunii civile în cazul cererilor de chemare în judecată privitor la **litigiile cu caracter patrimonial** – conform lit. a) al pct. 1) din art. 3 al Legii taxei de stat. Respectiv, considerăm necesară abrogarea lit. h) pentru a exclude orice deviere arbitrară de la aplicarea regulii generale privind calcularea taxei de stat în mărime de 3 % din valoarea acțiunii civile în cazul litigiilor cu caracter patrimonial (care includ și litigiile economice).

2) litera i) din pct. 1) al art. 3 din Legea taxei de stat prevede o taxă de 200 lei pentru cererile agenților economici privitor la considerarea actelor organelor administrației publice, ale organelor cooperatiste și obștești, ale întreprinderilor, instituțiilor, organizațiilor și ale persoanelor cu funcții de răspundere ale acestora ca fiind nule. Conform art. 2 din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000, sînt asimilate autorităților publice, persoanele de drept privat care exercită atribuții de putere publică sau utilizează domeniul public, fiind împuternicite prin lege să presteze un serviciu de interes public, inclusiv persoanele care prestează servicii notariale. Respectiv, organele cooperatiste și obștești, întreprinderile, instituțiile, organizațiile care exercită funcții de putere publică sau prestează servicii de interes public, sunt asimilate autorităților publice și, consecvent, contestarea actelor acestor persoane juridice se califică drept litigiu

de contencios administrativ. În acest sens, relevăm, că potrivit art. 16 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ, reclamanții (fără a excepta agenții economici), în acțiunile născute din raporturi de contencios administrativ, sînt scutiți de plata taxei de stat.

Conform proiectului de lege, se scutesc de plata taxei de stat reclamanții în acțiunile civile de reparație a prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune. Actualmente, Legea taxei de stat nu conține o prevedere în acest sens, iar art. 85 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă limitează această scutire doar la acțiunea de reparație a daunei materiale cauzate prin infracțiune.

Considerăm, că nu poate fi neglijat prejudiciul moral cauzat prin comiterea infracțiunilor și, luînd în considerare dificultatea evaluării valorii acestuia pentru determinarea mărimii taxei de stat, se propune scutirea de la plata taxei de stat pentru acțiunile de reparare a prejudiciului moral cauzat prin infracțiune.

De asemenea, în proiectul de lege se propune scutirea victimelor violenței în familie de plata taxei de stat pentru acțiunile civile de reparare a prejudiciului material sau moral cauzat prin acte de violență în familie, în sensul Legii nr. 45-XVI din 1 martie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie.

În prezent, Legea taxei de stat și Codul de procedură civilă nu prevăd scutirea victimelor violenței în familie de la plata taxei de stat pentru acțiunile de reparare a prejudiciului material și/sau moral cauzat prin violență în familie, în sensul Legii nr. 45-XVI din 1 martie 2007 cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie.

În contextul promovării politicii de prevenire și combatere a violenței în familie, precum și de înlăturare a efectelor actelor de violență în familie, considerăm necesară completarea Legii taxei de stat și a Codului de procedură civilă cu prevederi privind scutirea victimelor violenței în familie de plata taxei de stat, în scopul facilitării accesului la justiție și restabilirii situației lor patrimoniale.

III. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului de lege nu atrage cheltuieli financiare suplimentare.

IV. Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, actele normative care trebuie elaborate sau modificate

Amendamentele propuse în proiectul de lege nu implică necesitatea modificării sau completării altor acte normative.

V. Rezultatele expertizei anticorupție

În urma efectuării expertizei anticorupție nu au fost atestate incompatibilități cu standardele naționale și internaționale anticorupție și nu s-a constatat promovarea intereselor individuale sau de grup în detrimentul interesului general al societății.

Propunerile și obiecțiile Centrului Național Anticorupție au fost reflectate în sinteza obiecțiilor și propunerilor CNA la proiect.

VI. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239-XVI din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul de lege a fost plasat pe pagina web a Ministerului Justiției și a fost remis la coordonare Cancelariei de Stat, Curții Supreme de Justiție, Oficiului avocatului poporului, Uniunii Avocaților și

autorităților administrației publice centrale cointeresate.

Astfel, obiecțiile și propunerile au fost incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor la proiect.

Ministru

Vladimir CEBOTARI